

ประวัติ

“ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน”

(พ.ศ. 2511-2542)

1. ประวัติส่วนตัว

เกิดวันที่ 16 พฤศจิกายน 2477 อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
สถานที่ติดต่อ
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 33/270 ถนนนครสวรรค์ ซอย 3 ต.ตลาด
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

2. ประวัติการศึกษา

ชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย	โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี อุตรดิตถ์
ประกาศนียบัตรครูประถม	สวนสุนันทาวิทยาลัย
ประกาศนียบัตรครูมัธยม	โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมวังจันทร์เกษม
การศึกษาระดับบัณฑิต	วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
อนุปริญญาบัตรวิทยาศาสตร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Ed.D (C & I Supplementary Field IT minor field Lib.Sci)	University of Southern California, U.S.A

3. ประสบการณ์ทำงาน

- ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศาสตราจารย์ระดับ 11 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- รักษาการแทนรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- อุปนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ
- กรรมการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ
- กรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการหลายมหาวิทยาลัย
- กรรมการพิจารณาผลงานของทบวงมหาวิทยาลัย
- กรรมการร่างหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง
- กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย

- คณะอนุกรรมการศูนย์ประสานงานสารนิเทศสาขามนุษยศาสตร์แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
  - กรรมการสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม
  - กรรมการพัฒนาห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน
  - กรรมการที่ปรึกษางานวิจัยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
  - คณะกรรมการอำนวยการโครงการ PULINET
  - กรรมการที่ปรึกษา ก.ร.ป.กลาง
  - ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญประเทศไทยสาขาบรรณารักษศาสตร์ของ International Association of School Librarianships. ซึ่งเป็นสาขาของ American Library Association
  - คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช
  - ที่ปรึกษาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
  - คณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
  - คณะกรรมการวางมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
  - คณะกรรมการอำนวยการจัดการประชุม IFLA (International Federation of Library Associations)
  - คณะอนุกรรมการวางแผนโครงการศึกษาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของทบวงมหาวิทยาลัย
  - กรรมการบริหารศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
  - คณะกรรมการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ต้นแบบในส่วนภูมิภาค
- ฯลฯ

4. เกียรติประวัติ (เกียรติคุณ ผลงานที่สร้างชื่อเสียง รางวัล)

- 2553 ศาสตราจารย์เกียรติคุณ สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม**
- 2552 กิตติเมธีประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์**
- 2551 Auckland University of Technology ประเทศนิวซีแลนด์ เชิญเป็น Examiner ให้กับนักศึกษาปริญญาเอก ในสาขา Public Policy
- 2547 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ เชิญเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตในสาขาอุดมศึกษา เน้นการศึกษาและสารสนเทศศาสตร์
- 2546 Charle Sturt University ประเทศ Australia เชิญเป็น Examiner ให้กับนักศึกษาปริญญาเอกในสาขา Education and Information Management
- 2538 UNIVERSITY OF DELHI เชิญให้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในสาขา Doctorate of Philosophy (Ph.D) เน้น Library and Information Science
- 2537 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มอบโล่สดุดีเกียรติศิษย์เก่าดีเด่น

- 2537 จังหวัดมหาสารคาม ยกย่องเป็นนักบริหารสตรีดีเด่น
- 2536 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มอบโล่เกียรติคุณในการยกย่องว่าเป็นบุคคลดีเด่นด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 2535 ได้รับเกียรติลงใน Directory of Libraries and Library Training Institutions in Thailand, ปี 1991
- 2535 สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ (UNESCO) เสนอชื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทย สาขาบรรณารักษศาสตร์
- 2535 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นที่ปรึกษางานวิจัยของ Diljit Singh Doctoral Candidate จาก School of Library and Information Studies Florida State University U.S.A
- 2535 ได้รับการตีพิมพ์ประวัติลงใน 1991/92 Thailand Executives : A WHO'S WHO DIRECTORY
- 2532 Institute of Southeast Asian Studies เชิญร่วมมือทางวิชาการในเรื่องข้อมูลศูนย์สารนิเทศอีสาน (ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรในปัจจุบัน)
- 2531 สวนสุนันทาวิทยาลัย มอบประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าดีเด่น
- 2530 Southeast Asian Library Kyoto University เชิญร่วมมือทางวิชาการในเรื่องข้อมูลศูนย์สารนิเทศอีสาน (ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรในปัจจุบัน)
- 2530 ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้รับรอง Candidate ที่จะขอรับทุนที่เป็นบุคลากรของประเทศไทยที่จะรับทุนสาขาวิชาการส่งเสริมการอ่านของ Colombo Plan Staff College for Technician Education
- 2530 ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นผู้คัดเลือก LLA Representative (LLA-Library and Languages in Asia)
- 2529 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มอบประกาศเกียรติคุณ เนื่องในการช่วยเหลือในการพัฒนาการอ่าน
- 2528 The Library of Congress, U.S.A. เชิญร่วมมือทางวิชาการในเรื่องข้อมูลท้องถิ่นกับศูนย์เอกสารอีสาน (ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรในปัจจุบัน)
- 2528 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกาศเกียรติคุณนิสิตเก่าปริญญาโท บรรณารักษศาสตร์ดีเด่น เนื่องในโอกาสครบรอบ 30 ปีของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2528 สมาคมศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดมหาสารคาม มอบประกาศเกียรติคุณ เนื่องจากได้ก่อประโยชน์เพื่อส่วนรวม เชิดชูเกียรติประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานริเริ่มสร้างสรรค์

- ริเริ่ม วางแนวคิดความร่วมมือการทำงานระหว่างภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และหอสมุด เป็นต้นแบบแนวคิดจนเป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพ
- ริเริ่ม วางโครงการจัดตั้งสำนักวิทยบริการจนประสบผลสำเร็จ
- ริเริ่ม วางโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยวลัยรุกขเวชจนประสบผลสำเร็จ
- ริเริ่ม จัดตั้งศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธรซึ่งเป็นงานฝ่ายหนึ่งของสำนักวิทยบริการ ตั้งแต่แรกเริ่ม เป็นงานเอกสารอีสาน--->ศูนย์เอกสารอีสาน--->ศูนย์สารนิเทศอีสาน ---> ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร (นามพระราชทาน) เป็นศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอีสาน ซึ่งได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรก
- ริเริ่ม จัดตั้งกองทุนศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร ซึ่งเป็นเงินที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวนเงิน 2,000,000 บาท เพื่อใช้ดอกผลมาดำเนินงานกิจกรรมของศูนย์ฯ
- ริเริ่ม จัดทำโครงการบริการวิชาการสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนชนบทและประเทศเพื่อนบ้าน
- ริเริ่ม เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ขึ้นเป็นแห่งแรกในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
- ริเริ่ม จัดทำโครงการสู่ชนบทสำหรับคุณหนู และโครงการสารนิเทศเคลื่อนที่สู่ชุมชน
- ริเริ่ม จัดตั้งฝ่ายพัฒนาสารนิเทศเพื่อบริการชุมชน ขึ้นในสำนักวิทยบริการ
- ริเริ่ม เป็นประธานโครงการให้ความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์แก่สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในระยะแรก 5 ปี คือ 2538-2542
- ริเริ่ม วางแนวคิดในการจัดตั้งสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ให้แก่ ส.ป.ป.ลาว โดยเน้นที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องของความร่วมมือทางวิชาการในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ริเริ่ม งานโครงการประสานงานสารนิเทศท้องถิ่นนานาชาติ มีเป้าหมายเพื่อให้ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร เป็นแหล่งสารนิเทศท้องถิ่นต้นแบบ และเป็นศูนย์กลางประสานงานเครือข่ายด้านสารนิเทศท้องถิ่นในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5. ผลงานทางวิชาการ

มีผลงานทางวิชาการออกตีพิมพ์เผยแพร่เป็นงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร หนังสือพิมพ์ จำนวนประมาณ 150 ชื่อเรื่อง เนื้อหาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ

หนังสือ ตำรา

1. กระบวนการดำเนินงานศูนย์วัสดุตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ (2522)
2. การจัดและการบริหารงานห้องสมุด (2522)
3. การละเล่นพื้นเมืองของเด็กอีสาน (2526)
4. เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เรื่อง การเลือกสื่อโสตทัศนและ
ฐานข้อมูล ตอนที่ 8.1 และ 8.2 เอกสารประกอบการสอนของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533)
5. จิตวิทยาการอ่าน (2525)
6. ทำเนียบนักเขียนไทย (2522)
7. บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า (2521), (2524)
8. แบบเรียนการอ่านและการพิจารณาหนังสือ (2523)
9. แบบเรียนด้วยตนเองเรื่อง การใช้บัตรรายการ (2521)
10. 28 วันกับโลกของหนังสือในยุโรป (2523)
11. รวบรวมบทความทางบรรณารักษศาสตร์ (2522)
12. หนังสืออ่านประกอบการใช้ห้องสมุดกับคุณหนู (2525)
13. หนังสืออ้างอิง (2512)
14. Thai Reference Books and Their History (2527)
15. School Libraries in Thailand (2532)
16. Come to Know Us, Northerners of Thailand เขียนขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในนามของศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร และมูลนิธิสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
17. คู่มือการจัดการศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาและสารสนเทศท้องถิ่นกับการพัฒนาการศึกษา (Local
Wisdom and Local Information for Educational Development) หลักสูตรการศึกษาคุษฎี
บัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

หนังสือเด็ก

1. การใช้ห้องสมุดสำหรับคุณหนู พิมพ์ครั้งที่ 1 (2522)
2. การใช้ห้องสมุดสำหรับคุณหนู พิมพ์ครั้งที่ 2 (2523)
3. การใช้ห้องสมุดสำหรับคุณหนู พิมพ์ครั้งที่ 3 (2529)
4. การใช้ห้องสมุดสำหรับคุณหนู พิมพ์ครั้งที่ 4 (2538)
5. ข้าวเอ๋ย (2522)

6. คุณหนูกับการอ่าน (หนังสือโครงการสู่ชนบท) (2525)
7. พิษร้ายเจ้าโกร่ง (2525)
8. แมลงกินได้ (2522)
9. สัตว์ของคุณหนู (2522)
10. มารู้จักเราชาวอีสานฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (2548)

บทความ

- “สารสนเทศท้องถิ่นกับการศึกษา (The Role of Local Information in Education)” รวมบทความ
ใน เอกสาร สองทศวรรษการศึกษาทางไกลสารสนเทศศาสตร์ นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2552.
- "กฎหมายเกี่ยวกับการพิมพ์ดีแล้วหรือ" ลงใน วารสารห้องสมุด และออกบทความทางวิทยุ
วันที่ 20 พฤศจิกายน 2521.
- "การจัดบริการการอ่านในแนวใหม่" ลงใน วารสารห้องสมุดปีที่ 23 ฉบับที่ 4-5-6 กรกฎาคม-ธันวาคม
2522.
- "การใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน" ลงใน วารสารการประชุมสามัญประจำปี 2520 ของสมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย หน้า 1-8.
- "การดำเนินงานสารสนเทศท้องถิ่น : แนวคิด วิธีการและกระบวนการ," ใน รายงานโครงการ
สัมมนาเรื่อง การดำเนินงานสารสนเทศท้องถิ่น. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- "การเตรียมบุคลากรเพื่อเข้าแข่งขันในตลาดอินโดจีนและสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในเชิงนักสารสนเทศ"
บทความประกอบการสัมมนาวิชาการของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา
วันที่ 6 กรกฎาคม 2537 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- "การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อหาแนวทางบริการวิชาการสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนชนบท โดย
การสนับสนุนของ UNESCO (พ.ศ. 2530-2532)" ลงใน วารสารมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2535. หน้า 95-100.
- "การบำบัดด้วยการอ่าน" ออกบทความทางวิทยุกระจายเสียงและวารสาร
- "การบริการเพื่อความ เป็นเลิศ" เอกสารคำบรรยายการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 15 เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษา จัดโดย สำนักวิทยบริการและภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมกับคณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
ทบวงมหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2540. ณ โรงแรมโฆษะ อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น
- "การบริหารห้องสมุดยุคใหม่" เอกสารประกอบการบรรยายให้นิสิตปริญญาโท วิชาเอกบริหารการศึกษา

ฟัง ณ ห้องประชุมสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม สิงหาคม 2537.

"**การบริหารแหล่งสารสนเทศยุคการยกเครื่ององค์กร (Re-engineering)**" บทความการสัมมนาทางวิชาการ ของนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2537.

"**การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการบริหารห้องสมุด ลงในชาวบรรณ'30**" หน้า 2-9. มหาสารคาม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531.

"**การฝึกภาพและการจัดภาพเพื่อบริการ**" เอกสารประกอบการบรรยายแก่นิสิตที่เรียนวิชาโท เทคโนโลยีทางการศึกษา และวิชาบรรณารักษศาสตร์ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2521 เวลา 13.00-15.00 น.

"**การพัฒนาสารสนเทศเพื่อสังคม,**" เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนาสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

"**การพัฒนาห้องสมุดเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม**" วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2530. หน้า 95-103.

"**การศึกษานอกโรงเรียนในอีกรูปหนึ่ง**" วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ฉบับที่ 44 วันอาทิตย์ 27 เมษายน 2523.

"**การส่งเสริมการอ่านระดับอุดมศึกษาแบบ Q.C.**". เอกสารประกอบการบรรยายแก่สมาคมส่งเสริมการอ่าน ณ โรงแรมพริ้นพาเลซ กรุงเทพมหานคร วันที่ 16 กันยายน 2539.

"**การสร้างนิสัยในการอ่าน**" ลงในสอนให้ลูกอ่านที่ระลึกแด่นายโสภณอัศดร (แจ็ก ศาตมัย) และนางประจวบ ศาตมัย. 2532 หน้า 16-27.

"**การส่งเสริมการอ่านในยุคใหม่**" ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมทางวิชาการเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน วันที่ 13-15 กรกฎาคม 2537 ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

"**การสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมการอ่าน**" ออกอากาศวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม 2-4 กันยายน 2522 เวลา 6.00-6.15 น.

"**การอ่าน**" บรรยายสำหรับนิสิตภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปีที่ 3-4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2522.

"**การอ่านกับการพัฒนาเศรษฐกิจ**" การบรรยายในการประชุม การพัฒนาเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2522. หน้า 1-16.

"**ข้อเสนอแนะทางวัฒนธรรม**" ลงในวารสารห้องสมุดปีที่ 30 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2529. หน้า 1- 16.

- “ความรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น,” เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนาเรื่อง การจัดและ
ดำเนินงาน สารสนเทศท้องถิ่น ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารกับสารสนเทศ” ลงในวารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. ปีที่ 2 ฉบับที่
9 ตุลาคม 2537. หน้า 50-52.
- “ครูของศิษย์” ลงในวารสารห้องสมุด ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม หน้า 56-59.
- “ครู-เด็ก-คิด-เขียน” ลงในวารสารดอกแก้ว คาลิฟอร์เนีย วันที่ 19 มีนาคม 2522. หน้า 24-25.
- “โครงการสนับสนุนการอ่านของเด็กชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”
- “จะเลือกหนังสือเด็กอย่างไร” ออกอากาศในวิทยุทหารอากาศเมื่อ 9 สิงหาคม 2522
เวลา 6.00-6.15 น.
- “จิตวิทยาการอ่าน” ลงในหนังสือที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 2 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
2520. หน้า 10-26.
- “ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน กระบวนการอ่าน องค์การเพื่อสร้างสรรค์การอ่าน” ในเอกสารการประชุม
ปฏิบัติการณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม-ธันวาคม 2528.
- “ทักษะในการทำงาน” การบรรยายพิเศษวันปฐมนิเทศข้าราชการใหม่ ระหว่างวันที่ 24-27 สิงหาคม
2538 ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- “แนวคิดในการบริหารงานแหล่งสารสนเทศ,” เอกสารประกอบการบรรยายให้กับนักศึกษา
ปริญญาเอก สาขา Information Management มหาวิทยาลัยขอนแก่น 12 มิถุนายน 2547
- “แนวคิดในการสอนวิชาเลือกและการจัดหาวัสดุห้องสมุด” บรรยายในการประชุมบรรณารักษ์
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดสกลนคร ในวันที่ 12 ตุลาคม 2520.
- “แนวคิดและหลักการในวิชาชีพบรรณารักษ์และสารสนเทศศาสตร์,” เอกสารประกอบการบรรยาย
ในการ สัมมนาบรรณารักษ์ศาสตร์และผู้สอน ทบวงมหาวิทยาลัยจัดขึ้น
- “แนวทางการบริการสารสนเทศยุคใหม่” ใน การบริการสารสนเทศ : ปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย
เนื่องในโอกาสครบรอบ 15 ปี แห่งความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 4-10.
กรุงเทพฯ : คณะทำงานฝ่ายบริการสารสนเทศ คณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษา, 2538.
- “แนวทางการพัฒนาการวิจัยด้านบรรณารักษศาสตร์” เอกสารการสัมมนาวิชาการเรื่องแนวโน้มการ
วิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ จัดโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และ
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ระหว่างวันที่ 14-15
กุมภาพันธ์ 2529.
- “แนวโน้มนวนิยายไทยในปัจจุบัน” ออกอากาศวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม 22 ตุลาคม 2522
เวลา 6.00-6.15 น.
- “บทบาทของบรรณารักษ์และสาขาวิชาสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงในยุค ICT, (Information
Communication Technology)” เอกสารประกอบการบรรยายในการสัมมนาสมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- "บทบาทของหนังสือที่มีต่อสังคม" ออกอากาศวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม วันที่ 19 มิถุนายน 2522 เวลา 6.00-6.15 น.
- "บทบาทของห้องสมุดในสภาพปัจจุบัน" ออกอากาศวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม บรรยายให้ อาจารย์บรรณารักษ์ที่มาสัมมนา ณ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี ธันวาคม 2521.
- "บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนสมัยใหม่ หรือศูนย์วิทยากรกับสังคม" ลงในวารสารนอกโรงเรียน ปีที่ 25 ฉบับที่ 142 กุมภาพันธ์-มีนาคม หน้า 54-59. / ชาวบรรณ'27
- "บทบาทห้องสมุดที่มีต่ออุดมศึกษา" เขียนให้คณะกรรมการปรับปรุงห้องสมุดวิทยาลัยครูมหาสารคาม เพื่อนำตีพิมพ์เสนอต่อสภาการฝึกหัดครู, 2522.
- "บัณฑิตศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ อดีต-ปัจจุบัน-อนาคต,"
- "ประสบการณ์และแนวคิดการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์" เอกสาร ประกอบคำบรรยายให้กับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย วันที่ 28 กันยายน 2538.
- "เมลวิล ดิวอี้และงานของท่าน" ลงในวารสารห้องสมุด ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม 2510.
- "ระบบเปิดของห้องสมุด" ลงใน ชาวบรรณ'28
- "รูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" เอกสารการ สัมมนาวิชาการ เรื่อง แนวโน้มการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ระหว่าง วันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2529.
- "เราควรจะเป็นได้หรือไม่หนอ" วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับที่ 28 วันอาทิตย์ที่ 8 มกราคม 2521.
- "สภาพสังคมกับวัฒนธรรมที่ห้องสมุดควรจะมีบทบาท" ลงใน ชาวบรรณ'29
- "สารสนเทศท้องถิ่น : องค์การบริหารส่วนตำบล," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการจัดการ สารสนเทศในท้องถิ่นวันอังคารที่ 28 พฤษภาคม 2545 ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. หน้า 8-13. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ ร่วมกับสาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โครงการจัดตั้งคณะวิทยการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- "สารนิเทศกับการบริหารงานห้องสมุด" วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2537. หน้า 8-12.
- "สารนิเทศเพื่อชุมชน" เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง สารนิเทศเพื่อชุมชน จัดโดยภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ ร่วมกับสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม วันที่ 8 กันยายน 2532.
- "สารสนเทศศาสตร์ (Information Science)" ลงใน วารสารสารนิเทศ ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มีนาคม- มิถุนายน 2538. หน้า 6-10.
- "หนังสือ-การอ่าน-เด็ก" ออกอากาศวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม วันที่ 9 มิถุนายน 2523 เวลา 6.00-6.15 น.

- "ห้องสมุดกับการศึกษานอกระบบและสื่อมวลชน" บรรยายที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และผู้สนใจฟัง ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2522.
- "ห้องสมุดกับการอ่านหนังสือ" ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมทางวิชาการเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วันที่ 13-15 กรกฎาคม 2537 ณ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- "ห้องสมุดกับการอ่าน" ออกรายการวิทยุทหารอากาศ มหาสารคาม วันที่ 10-15 กุมภาพันธ์ 2523 เวลา 6.00-6.15 น. และพิมพ์แจกในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน ที่อำเภอบรบือ เมื่อ 11 มีนาคม 2522.
- "ห้องสมุดประชาชน" ลงในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 6 มกราคม-มิถุนายน 2530.
- "ห้องสมุด/ศูนย์วิชาการ" แปลจากบทความของ Viola James "A School Library/ Media Center" บรรยายที่วิทยาลัยครูมหาสารคาม วันที่ 24 กันยายน 2521 เวลา 13.00-15.00 น. และลงในวารสารห้องสมุด ปีที่ 23 ฉบับที่ 4-5-6 กรกฎาคม-ธันวาคม 2522.
- "5 ส ทำงานอย่างไรจึงจะได้ผลดี" เอกสารคำบรรยาย การสัมมนาเรื่อง "กลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศในการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระหว่างวันที่ 22-23 พฤษภาคม 2540 ณ ห้องประชุม สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- "เหลียวหลัง แลหน้า Pulinet," เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมสัมมนาผู้บริหารและบรรณารักษ์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค
- "แหล่งสารสนเทศชุมชน" บทความเขียนร่วมกันนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาไทยคดีศึกษา เน้นมนุษย์ในงานเปิดพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านโบราณอีสาน ที่สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม วันที่ 20 สิงหาคม 2539.
- "อาหารสมองสำหรับชุมชนอีกแหล่งหนึ่ง" ลงในวารสารบรรณารักษศาสตร์ มข. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เมษายน 2528. หน้า 29-32.

Chaveelak Boonyakanchana, Surithong Srisa-ard and Pornpimol Manochai.

"Preservation of The Thai Oral Heritage," in Libraries and Librarianship in Thailand from Stone Inscription to Microchips. P.97-103. Bangkok : IFLA'99 National Organizing Committee Bangkok, Thailand, 1999.

"The Experimental Project of Rural Development Through Continuing Education for Children and Adults Supported by UNESCO, 1987-1989". Academic Resource Center and Library Science. Department, Faculty of Humanities, Mahasarakham : Srinakharinwirot University, 1990.

"Mobile Information Services for Rural Communities: a Case Study from Northeastern Thailand." Asian Libraries 3(1) : 55-60 ; March 1993.

"Model for Secondary School Libraries in the Northeast of Thailand" Mahasarakham : Srinakharinwirot University, 1987.

- "The Project of Rural Development Through Continuing Education for Children and Adults"
IASL Newsletter. Volume 22 Number 1 February 1993. p.7
- "Rural Development Through Reading and Continuing Education" in Future Dimensions
and Library Development (Consal ix papers). p. 154-165. Bangkok : May 2-7, 1993.
- "School Libraries in Thailand" in School Libraries : International Developments. p.293-301,
2nd.ed. Metuchen : The Scarecrow, 1991.
- "Thai University Declares War on Rural Illiteracy" PAI. p. 4-7. January 1993.
- "A Training Model for Reading Programs" Monograph presented at Hibiya Semior High
School tokyo, JAPAN. February 24, 1987.

งานวิจัย

1. การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อหาแนวทางบริการวิชาการสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนชนบท (2534)
2. การผลิตและการใช้หนังสืออ้างอิงของไทย (2507)
3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2530) (วิจัยร่วม)
4. การศึกษาโครงการเพื่อจัดตั้งสถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช (2533)
5. การศึกษาพัฒนาของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ต่อห้องสมุด (2534)
6. โครงการรวบรวมเอกสารอีสาน (2526)
7. รูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2526 - 2527)
8. ศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางบริการวิชาการสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนชนบท (2530-2532)
9. หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง "การวิจัยเพื่อจัดตั้งศูนย์วิชาการสู่ชนบท" (2522-2524)
10. The Transition of a Library into an Instructional Media Center for Srinakharinwirot University (2519)

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

1. การพัฒนาการอ่านของสตรีในชุมชนชนบท (2533)
2. การศึกษาแนวทางการจัดตั้งอุทยานลานชาวนา (2532)
3. การศึกษาเพื่อหาแนวทางจัดตั้งมุมส่งเสริมการอ่าน (2534)
4. การศึกษาเพื่อหาแนวทางจัดตั้งสารสนเทศเกี่ยวกับพฤกษศาสตร์พันธุ์ไม้อีสาน (2530)
5. การศึกษาเพื่อหาแนวทางสร้างหลักสูตรสารสนเทศเพื่อชุมชน (2531)
6. โครงการจัดทำบรรณานุกรมงานวิจัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2528-ปัจจุบัน)
7. การจัดทำ CD-ROM Multimedia เรื่อง โบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวในภาคอีสาน (2540)

8. การจัดทำ CD-ROM Multimedia เรื่อง ประเพณีอีสานสิบสองเดือน (2538)
9. การวิจัยเนื้อหาแนวทางการเป็นศูนย์กลางสารสนเทศท้องถิ่นนานาชาติ
10. การวิจัยเพื่อการประเมินผลโครงการบริการทางวิชาการแก่ ส.ป.ป.ลาว ในพระบรมราชูปถัมภ์
ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
11. Balanced Scorecard กับแนวทางการบริหารแหล่งสารสนเทศ

การเสนอผลงานในต่างประเทศ

4 มีนาคม 2526 "Graduate Students in the field of Library and Information Science in Thailand" ในการประชุม The First Asian-Pacific Conference on Library Science ที่กรุง Taipei, Republic of China.

24 กุมภาพันธ์ 2530 "School Library in Thailand" ที่ Hibiya Senior High School ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

29 กุมภาพันธ์ 2530 "Graduate Students in the field of Library and Information Science in Thailand" ที่ Keio University ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

25 พฤศจิกายน 2532 "Isaan Information Center" ที่ Kyoto Woman's University เกียวโต ประเทศญี่ปุ่น

5 พฤษภาคม 2535 "Rural Development Through Reading and Continuing Education" ในการประชุม CONSAL IX ที่กรุงเทพมหานคร

การศึกษาดูงาน สัมมนา และเจรจาธุรกิจ

ขอความร่วมมือในต่างประเทศ ได้ศึกษาดูงานสัมมนาและเจรจาธุรกิจกับประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี ออสเตรเลีย ออสเตรีย สวิสเซอร์แลนด์ ฮังการี เช็กโกสโลวาเกีย สิงคโปร์ ไต้หวัน เบลเยียม เยอรมัน ญี่ปุ่น อิสราเอล ฯลฯ

6. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., ป.ม.

7. คติพจน์ในการทำงาน